

Wat kan een brancheorganisatie met een RI&E-instrument?

Versie: mei 2024

Inhoud

Inleiding.....	1
Wel of geen branche-RI&E?.....	1
Vrijstelling van toetsing voor organisatie tot en met 25 medewerkers.....	2
De kwaliteit van de RI&E.....	3
Aan welke eisen moet het instrument voldoen?.....	3
Aan welke eisen moet het proces voldoen?.....	4
Aan welke eisen moet de rapportage voldoen?.....	4
Voldoet de branche-RI&E aan de wet?.....	4
De branche-RI&E aanpassen?.....	5
Succesvolle implementatie van het instrument.....	6
Bijlage: Een handleiding voor de gebruikers van de branche-tool.....	7

Inleiding

Waarom zou je als cao-partijen een branche-RI&E-instrument willen hebben en onderhouden? En wat is er nodig om dit instrument succesvol te laten zijn?

De risico-inventarisatie en -evaluatie bestaat al bijna 30 jaar. En heeft in de loop van haar levensloop een aantal ontwikkelingen meegemaakt. De meest recente ontwikkeling dateert van 2022 en gaat over de nieuwe regels voor het toetsen door gecertificeerde arbokerndeskundigen van de RI&E. In deze notitie zetten we de plussen en minnen voor cao-partijen van het hebben en onderhouden van een branche-RI&E instrument op een rijtje. En een aantal ingrediënten voor succesvolle implementatie van het instrument.

Wel of geen branche-RI&E?

Laten we vooropstellen dat het een keuze is van cao-partijen om een RI&E-instrument te ontwikkelen en beheren. Anders dan organisaties die verplicht zijn om een RI&E te hebben kunnen cao-partijen natuurlijk te allen tijde besluiten om hier geen energie en geld in te steken. Want, om met de 'minnen' te beginnen, het kost tijd en geld om het te onderhouden. En als je als branche gaat voor een vrijstelling van toetsing van de RI&E voor organisaties tot en met 25 medewerkers, dan gelden bijzondere eisen; o.a. moet het instrument ook periodiek geactualiseerd worden.

Maar plussen zijn er veel. Het is niet te doen voor veel organisaties om op dit terrein bij te houden wat er allemaal gebeurt. Zij zijn overgeleverd aan wat externe partijen of soms interne deskundigen zeggen. Door

als branche (werkgevers en werknemers) op brancheniveau de RI&E en bij behorende Arbocatalogus te organiseren, hebben de aangesloten organisaties een betrouwbare bron waar ze uit kunnen putten. Preventiemedewerkers, ondernemers, managers, ondernemingsraden hoeven niet zelf het wiel uit te vinden en kunnen zelfstandig keuzes maken in hoe ze de zaken aan willen pakken.

De 'grote plus' van het hebben van een sterk branche-RI&E-instrument zit hem vooral in de kwaliteit. Er zijn geen harde eisen aan de vorm en aan de inhoud van een RI&E-instrument. In principe geldt voor het instrument dat 'anything goes' als het maar de risico's in de organisatie in beeld brengt en verbeterpunten signaleert. En dat het instrument vervolgens ervoor zorgt dat die verbeterpunten in een plan van aanpak komen.

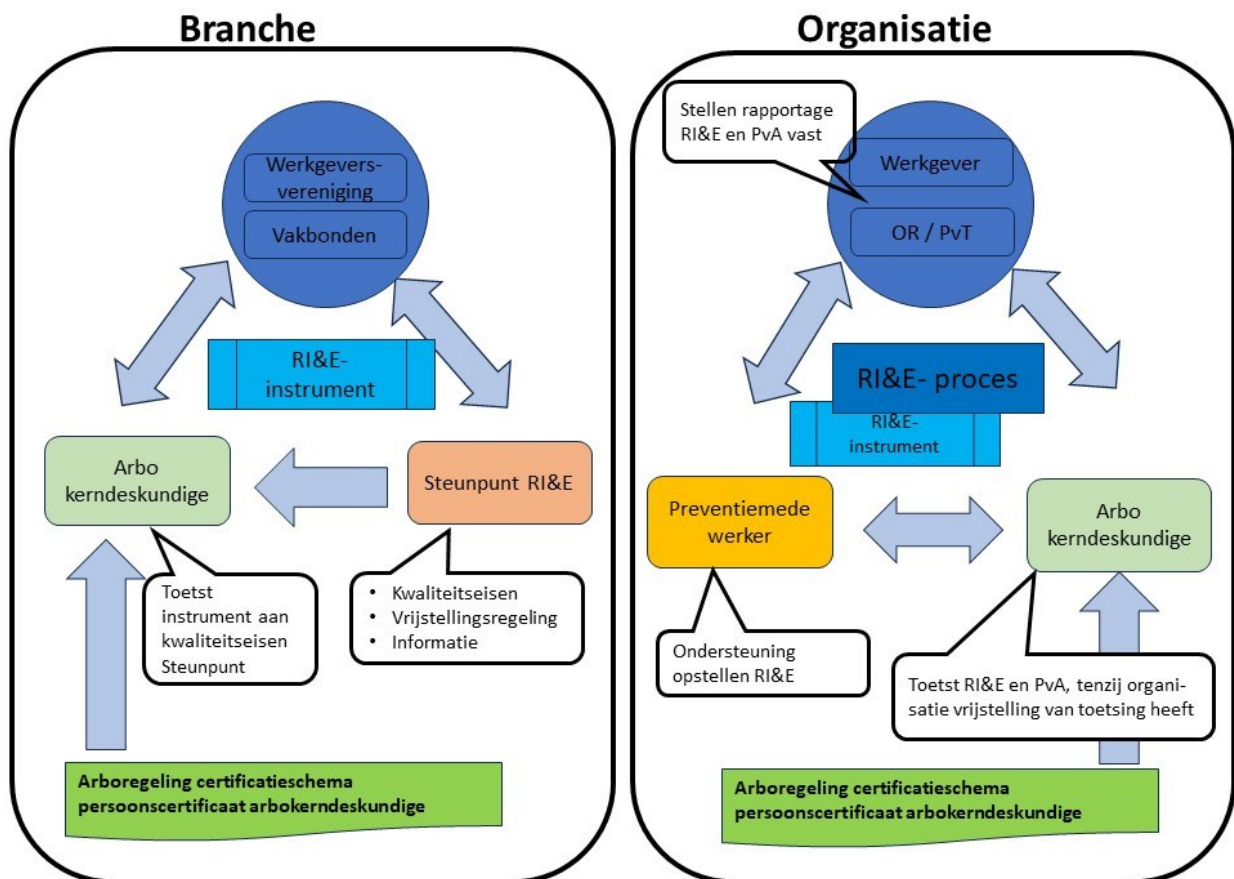
Hoe doe je dat, hoe stel je vragen zodat een niet-arbodeskundige toch het goede antwoord geeft? Hoe help je de niet-arbodeskundige om een plan van aanpak te maken? Dat doe je door de vraagstelling en de toelichting af te stemmen op de gebruiker. Door het branche-instrument zo te maken dat de vraagstelling is afgestemd op de branche. En dat in de toelichting branche specifieke informatie zit die het de gebruiker makkelijk maakt om een zo goed mogelijk antwoord te geven op de vragen. En bij knelpunten met goede verbeter suggesties komt. Heb je ook nog een arbocatalogus of een branche handboek arbo? Dan is het een kans voor open doel om daar de (digitale) koppeling mee te maken.

Branche-instrumenten ondersteunen om op een goede manier branche-kennis te borgen en te communiceren met de achterban. Je kunt zelf de accenten leggen op de zaken die ertoe doen in de branche.

Vrijstelling van toetsing voor organisatie tot en met 25 medewerkers

Zijn er veel kleinere organisaties in je branche, dan biedt het voordelen om vrijstelling van toetsing aan te vragen bij Steunpunt RI&E. Het voordeel is vooral een kostenvoordeel voor de aangesloten organisaties die niet meer dan 25 medewerkers in dienst hebben. Want die zijn vrijgesteld van de verplichting dat een RI&E getoetst moet worden door één of meerdere gecertificeerde arbokerndeskundige(n). Dat scheelt geld en 'gedoe' voor deze organisaties. Een ander voordeel is dat je elke drie jaar je instrument gaat actualiseren, want dat is de eis van het Steunpunt. Dus het instrument blijft up-to-date.

Op dit moment (2024) herzielt Steunpunt RI&E de vrijstellingsprocedure en kunnen branches verlenging vragen van hun vrijstellingsperiode.

Figuur 1:RI&E: proces, instrument, resultaat

De kwaliteit van de RI&E

Als we het over de kwaliteit van de RI&E hebben is het belangrijk om een onderscheid te maken tussen het instrument, het proces en de uitkomst (de rapportage).

Aan welke eisen moet het instrument voldoen?

Als het maar risico's in beeld brengt en verbeterpunten signaleert schreven we net. In essentie komt het daarop neer. Maar daar valt iets meer over te zeggen. Zonder helemaal volledig te zijn gaat het om de volgende eisen:

- Volledig: de vraagstelling brengt de belangrijkste risico's in de branche in beeld.
- Branchespecifiek. Door een branchespecifieke vraagstelling en toelichting wordt het instrument goed toegankelijk. Gebruikers herkennen dat het over hun situatie gaat.
- Begrijpelijk: taalgebruik afgestemd op de branche.
- Helpen met verbetering: suggesties voor maatregelen. Het liefst natuurlijk gekoppeld aan de Arbocatalogus.
- Gebruiksvriendelijk: voor enerzijds de gebruikers, de organisatie die met het instrument gaan werken. Maar natuurlijk ook voor de brancheorganisatie die het instrument beheert.

Aan welke eisen moet het proces voldoen?

Er is een aantal nieuwe regels over het toetsen van de RI&E. Een belangrijke eis is dat relevante informatiebronnen en stakeholders betrokken zijn bij het opstellen van de RI&E en het Plan van Aanpak. Om zo te voorkomen dat gebrekkige informatie leidt tot een gebrekkige kwaliteit van je bevindingen en conclusies. Dat betekent het volgende voor het proces van de RI&E:

- De preventiemedewerker is betrokken bij de uitvoering van de RI&E.
- De medezeggenschap is geconsulteerd over de wijze van uitvoering en geeft instemming aan het plan van aanpak.
- Verzuimanalyses zijn gebruikt. Ofwel, de bedrijfsarts is om input gevraagd: is er werk gerelateerd verzuim of bronnen die tot gezondheidsproblemen kunnen leiden? Is het wenselijk om Periodiek Gezondheidskundig Onderzoek aan te bieden?
- Medewerkers zijn geconsulteerd.
- Leg de risico's vast en de 'grondoorzaken'.
Hier wordt het een beetje ingewikkeld. Die risico's in beeld brengen lukt wel, daarbij helpen de vragen direct. Maar wat zijn dan grondoorzaken? De Arbowet kent de arbeidshygiënische strategie. En de wet schrijft voor dat die gevolgd moet worden, wat zo veel betekent als dat eerst bronmaatregelen worden getroffen ('de kraan dichtdraaien in plaats van dweilen'). Het begrip 'grondoorzaken' schuurt daartegenaan, het is een meer bedrijfskundige benadering om de redenen van knelpunten te duiden ('Waarom staat de kraan open? Omdat we niet weten dat die open staat, omdat we niet weten hoe die dicht moet, omdat het niemand interesseert,..').
- Leg de 'risicobeperkende maatregelen' vast. Of wel, beschrijf je maatregelen om risico's beter tegen te gaan.

Aan welke eisen moet de rapportage voldoen?

Het volstaat niet meer met een simpel 'ja' of 'nee' te antwoorden op de vragen. Feitelijk moeten de punten die hierboven staan terug te lezen zijn. Dat betekent dus dat je in de RI&E opschrijft:

- De processtappen (wie, wat, wanneer)
- Wat doe je al aan arbozorg? Wat is er aan instructie en voorlichting en welke maatregelen tref je om gezond en veilig werk te organiseren. Dat kan bondig en op hoofdlijnen zijn.
- En welke grondoorzaken liggen ten grondslag aan de verbeterpunten? Ook dit mag bondig en op hoofdlijnen.

Het is aan de toetser om te beoordelen of het geheel van voldoende kwaliteit is. Vanzelfsprekend helpt het de opstellers van de RI&E als ze hierin geholpen worden. Allereerst door de toetser zelf, door zijn opdrachtgever vooraf aan te geven wat belangrijke aanwijzingen zijn. Maar natuurlijk is hierin ook een rol weggelegd voor de brancheorganisatie. Het aanbieden van een heldere handleiding of routewijzer is hierin de korte klap. We helpen je daarbij met een voorzet.

Voldoet de branche-RI&E aan de wet?

Die vraag komt regelmatig voorbij. Met de nieuwe regels over het toetsen zijn er mensen die stellen dat een branche-RI&E niet voldoet aan de wet. Maar wij zijn van mening dat dit soort uitspraken en meningen voorbijgaat aan het onderscheid tussen instrument, proces en rapportage (resultaat).

Ons uitgangspunt is dat het instrument voldoet. In principe. Wanneer je het bij Steunpunt RI&E hebt aangemeld moet je het ten minste elke 3 jaar tegen het licht houden en actualiseren. Natuurlijk kan het zijn dat in die 3 jaar er nieuwe wetgeving komt. Dat kan. Maar los van dit soort onvolkomenheden kan je met elk instrument voldoen aan de nieuwe toetsingseisen. Het vraagt wel wat extra inspanning. Maar dat ligt niet aan het instrument maar aan de eisen die aan het proces en de rapportage worden gesteld.

Een tweede uitgangspunt is dat de kwaliteit van de rapportage (het resultaat) valt of staat met de kwaliteit van het proces. Wie niet op de hoogte is van de nieuwe eisen ten aanzien van de toetsing, die kan niet een rapportage opleveren waarvan de toetsers zegt dat die voldoet. Hierin heeft de toetsers een verantwoordelijkheid om zijn opdrachtgevers tijdig te informeren en daarop te wijzen. En hierin ligt ook een mooie kans voor de beheerder van het branche-instrument om haar achterban goed te informeren.

De branche-RI&E aanpassen?

Zijn de nieuwe regels reden om de branche-RI&E aan te passen? Wij denken dat je een tweesporenbeleid kan volgen:

1. Op de **korte termijn** is het van belang om de gebruikers van de branche-RI&E goed te informeren over de nieuwe eisen ten aanzien van proces en rapportage. En voor de duidelijkheid, dat zijn dus de organisatie die meer dan 25 medewerkers in dienst hebben, want die zijn verplicht om hun RI&E en Plan van Aanpak te laten toetsen. Onze handleiding kan daarin een hulp zijn.
2. Op de **langere termijn** kunnen, bij de volgende actualisatie en toetsingsronde, de nieuwe regels in de vraagstelling van het instrument geïntegreerd worden. Zodat voor de gebruiker van het instrument de nieuwe regels 'als vanzelf' in de rapportage inbegrepen zijn.

Wat is de grondoorzaak van een knelpunt?

Voorbeeldje: de vluchtweg is geblokkeerd omdat er dozen voorstaan. Wat is je oplossing? Dozen verplaatsen? De vraag is wat de grondoorzaak is dat die dozen daar staan: heb je te weinig opslagruimte of zijn jullie je niet bewust dat dat een vluchtweg is die vrij moet blijven. Dat is een belangrijk verschil. Ook voor je maatregel die je gaat kiezen. Dus kijk bij een knelpunt naar de grondoorzaken, want dat helpt je het probleem bij de basis aan te pakken. Er zijn verschillende rijtjes van grondoorzaken. Hieronder 5 voorbeelden die voor veel bedrijfstakken van toepassing zijn.

Grondoorzaak	Uitleg	Type maatregel die past
Inrichting werkruimte ontoereikend	De omstandigheden waarin het werk gedaan wordt (gebouw, werkplaats, project) is belastend, onveilig of staat een goede werkwijze niet toe.	Inrichting van werkruimte verbeteren.
Arbeidsmiddel ontbreekt of ongeschikt	De hulpmiddelen en producten zijn er niet, zijn niet beschikbaar, zijn niet goed bruikbaar of zijn niet in goede staat/niet veilig/niet onderhouden.	Betere of meer hulpmiddelen aanschaffen, repareren/onderhouden, afspraken over beschikbaarheid maken.
Kennis ontbreekt	Als niet bekend is dat iets een risico zou kunnen zijn of als je niet weet wat de veilige en gezonde wijze van werken is.	Voorlichting en instructie, opleiding, training, inhuren deskundigheid, nader onderzoeken.

Gedrag	Wel bekend dat dit niet goed is en er is ook afgesproken hoe het wel zou moeten, maar medewerkers, leiding of anderen volgen die afspraken niet op.	Sturing, aanspreken verbeteren, afspraken verbeteren, bewaken (gedragsregels), sancties.
Werkorganisatie (onvoldoende procedures/borging)	Er zijn geen afspraken over, er is niet georganiseerd dat het werk op de goede wijze gedaan kan worden of er wordt niet bewaakt dat het goed blijft gaan (borgen)	Afspraken maken (beleid), werkinstructies, protocollen en procedures maken, planmatig(e) werken/borging/onderhoud organiseren (beleidscyclus).

Succesvolle implementatie van het instrument.

Dé gouden tip hebben we niet. Wel een visie, die uit een aantal elementen bestaat:

- Informeren: richt een plek in waar organisaties terecht kunnen voor vragen.
- Leiden: is veilig, gezond en plezierig werk voor jullie als brancheorganisatie belangrijk of een 'moetje'? Het succesvol laten landen van het branche-instrument gaat niet vanzelf. Dat vraagt om een heldere keuze in de missie en visie van de brancheorganisatie en het vrijmaken van tijd, middelen en aandacht hiervoor.
- Luisteren en leren van feedback: registreer en leer van reacties van je achterban op de RI&E. En als die reacties niet als vanzelf komen, organiseer dan je feedback.
- Duwtje in de rug: vooral het kleinbedrijf ervaart een drempel bij de RI&E, ondanks inzet van duidelijke handleidingen, filmpjes of andere communicatiemiddelen. Neem ze bij de hand en laat deze organisaties de eerste stap zetten. Na het overwinnen van koudwatervrees zwemmen ze als vanzelf.

Bijlage: Een handleiding voor de gebruikers van de branche-tool

Misschien zit er al een goed handleiding bij jullie branche-RI&E-tool die helemaal up-to-date is. Dan mag je deze bijlage laten voor wat die is. Is dat niet het geval, hieronder geven we een one-size-fits-all handleiding die je kan overnemen, aanpassen, aanvullen om zo je achterban te helpen om het branche-instrument goed te gebruiken.

Wil je de word-versie hiervan ontvangen? Stuur dan een mailtje naar info@degoedepraktijk.nl .

-/-

Handleiding: hoe stel ik een goede RI&E en Plan van Aanpak op?

Waar gewerkt worden vallen spaanders?

Vervelende dat jij of je medewerkers af en toe klachten hebben, zich snijden of ander ongemak ervaren in het werk. Ieder jaar zijn er veel mensen die uitvallen door werkgebonden oorzaken. Jammer want het is niet nodig. Veel van de klachten zijn te voorkomen.

Een professionele ondernemer let gezondheid en veiligheid

Elke ondernemer let natuurlijk zélf op zijn of haar gezondheid. Een professionele werkgever zet 'gezond en veilig werken' als vast onderwerp in het teamoverleg

Als werkgever heb je de verplichting om je medewerkers goed voor te lichten over de gezondheids- en veiligheidsrisico's die bij het werk horen. Zorg er voor dan je voorlichting over gezond en veilig werken onderdeel maakt van het inwerkingsprogramma van nieuwe medewerkers.

Maar die verplichting levert ook voordelen op.. Medewerkers werken met plezier, voelen zich prettig en melden zich minder vaak ziek. En dat scheelt geld, gedoe met planning en kwaliteit van je dienst of product.

Risico's in beeld

Hoe kom je erachter hoe gezond en veilig jouw organisatie is? Dat doe je door de risico's van jouw organisaties in beeld te brengen met behulp van een **Risico-Inventarisatie en – Evaluatie (RI&E)**. Zo'n RI&E móet je ook doen, want dit is wettelijk verplicht. Speciaal voor onze branche is de branche specifieke RI&E ontwikkeld. Als je de RI&E invult, zie je wat er goed gaat in de onderneming en welke risico's er zijn. Datgene waar je nog wat aan moet doen – de risico's – zet je in het **Plan van Aanpak**.

Een goede RI&E en een goed Plan van Aanpak

In een goede RI&E is te lezen: wat je al doet om het werk gezond, veilig en plezierig te

Wat kan een brancheorganisatie met een RI&E-instrument?

houden. En wat de achterliggende reden (grondoorzaak) is van een geconstateerd knelpunt. En een goed plan van aanpak pakt het knelpunt bij die grondoorzaak aan. Dat betekent dat je voor een goede RI&E wat meer moeite moet doen dan simpelweg vanachter je beeldscherm bij alle vragen één van de antwoordopties aankruisen omdat dit instrument niet meer is dan een set vragen die je met ja, nee of niet van toepassing kunt beantwoorden.

Hieronder leggen we je uit **wat** je moet doen om een goede RI&E te maken.

1. Zet de preventiemedewerker¹ aan het werk.

De preventiemedewerker is de spil in de organisatie over veilig en gezond werk en het heeft de taak om een bijdrage te leveren aan de RI&E.

2. Stel vast of je je RI&E moet laten toetsen en zoek contact met de toetsers

Wat zijn de regels?

- Heb je in totaal voor minder dan 40 uur per week medewerkers en leerlingen in dienst dan moet je wel een RI&E en Plan van Aanpak hebben maar hoeft die niet te laten toetsen.
- Heb je in totaal meer dan 40 uur per week medewerkers in dienst maar minder dan 26 medewerkers? En maak je gebruik van onze branche-RI&E? Dan hoeft de rapportage niet te laten toetsen.

NB: Werk je in een organisatie met meer vestigingen: het gaat om het totaal aantal mensen in loondienst, niet per vestiging.

- Heb je meer dan 25 medewerkers in dienst? Dan moet de RI&E en het Plan van Aanpak getoetst worden door een gecertificeerde arbodienst of door een gecertificeerde arbodeskundige. Zoek eerst contact met de toetsers voordat je aan de slag gaat! Vraag naar de kosten en naar tips.

3. Verzamel bruikbare bedrijfsinformatie

- Verzuimanalyse (bedrijfsarts/Arbodienst): is er werk gerelateerd verzuim en wat is hier aan gedaan of wat kan er nog aan verbeterd worden?
- Incidenten ongewenst gedrag (Vertrouwenspersoon): zijn er incidenten, zijn die goed afgehandeld en wat doen we er verder aan om die tegen te gaan?
- Overzicht inkoop van stoffen en producten: veiligheidsinformatiebladen van

---

¹ Elke organisatie moet een preventiemedewerker hebben ongeacht de grootte van het bedrijf. Meer informatie over de preventiemedewerker is [hier](#) te vinden

producten.

- Andere relevante informatie en adviezen: bedrijfsfysiotherapie, bezoekverslag Arbeidsinspectie, ...

4. Betrek de ondernemingsraad

Is er een ondernemingsraad in de organisatie? Die heeft instemmingsrecht op de manier hoe je de RI&E uitvoert en op het Plan van Aanpak.

5. Betrek medewerkers

De RI&E en het Plan van Aanpak stel je samen met je medewerkers op. Zij weten natuurlijk als geen ander waar ze tegenaan lopen. Bovendien worden zij zich dan bewuster van de risico's die het werk met zich meebrengen. En waar je dus wat aan moet doen. Vraag hun reactie op de onderwerpen uit de RI&E.

Verder – als je klaar bent met de RI&E - is het de bedoeling dat je eens per jaar met je medewerkers om de tafel gaat zitten en bespreekt hoe het ervoor staat met het Plan van Aanpak: wat is er al gebeurd en wat moet er de komende tijd nog gebeuren om de salon gezonder te maken? Hiervan maak je een verslag voor je medewerkers.

6. Stel RI&E op: maatregelen, knelpunten en oorzaken goed vast

Leg vast wat je al hebt geregeld en stel vast waar de knelpunten zitten. Maak daarom goed en slim gebruik van het opmerkingenveld in de vragenlijst! We schreven al *“in een goede RI&E is te lezen wat je al doet om het werk gezond, veilig en plezierig te houden. En wat de achterliggende reden (grondoorzaak) is van een geconstateerd knelpunt. Dus houdt het niet bij het simpelweg aankruisen van de antwoordopties”*.

Moet je bij elke vraag het opmerkingenveld invullen? Nee. Maar de toetser of de Arbeidsinspecteur kunnen lezen:

- Wat heb je geregeld op het gebied van de belangrijke gevaren in jouw organisatie (werkdruk, bedrijfshulpverlening, fysieke belasting, ...?)
Bij elke module (arbo thema) schrijf je tenminste bij één vraag in het opmerkingenveld wat je al hebt of doet op dat gebied. Bondig en puntsgewijs zoals 'zie personeelshandboek', 'we gebruiken de juiste handschoenen', 'training', 'jaarlijkse controle blusmiddelen'. Doe je niks, dan schrijf je dat op.
- Wat is de grondoorzaak van een knelpunt?

Als je een knelpunt signaleert kijk je naar de grondoorzaak van dat knelpunt en noteert dat in het opmerkingen veld. Voorbeeldje: de vluchtweg is geblokkeerd omdat er dozen voorstaan. Wat is je oplossing? Dozen verplaatsen? De vraag is wat de grondoorzaak is dat die dozen daar staan: heb je te weinig opslagruimte of zijn jullie je niet bewust dat dat een vluchtweg is die vrij moet blijven. Dat is een belangrijk verschil. Ook voor je maatregel die je moet kiezen. Dus kijk bij een knelpunt naar de grondoorzaken want dat helpt je het probleem bij de basis aan te pakken. Hieronder een rijtje grondoorzaken.

Grondoorzaak	Uitleg	Type maatregel die past
Inrichting werkplek ontoereikend	De omstandigheden waarin het werk gedaan wordt (gebouw, werkplek) is belastend, onveilig of staat een goede werkwijze niet toe.	Inrichting van werkplek verbeteren.
Arbeidsmiddel ontbreekt of ongeschikt	De hulpmiddelen en producten zijn er niet, zijn niet beschikbaar, zijn niet goed bruikbaar of zijn niet in goede staat/niet veilig/niet onderhouden.	Betere of meer hulpmiddelen aanschaffen, repareren/onderhouden, afspraken over beschikbaarheid maken.
Kennis ontbreekt	Als niet bekend is dat iets een risico zou kunnen zijn of als je niet weet wat de veilige en gezonde wijze van werken is.	Voorlichting en instructie, opleiding, training, inhuren deskundigheid, nader onderzoeken.
Gedrag	Wel bekend dat dit niet goed is en er is ook afgesproken hoe het wel zou moeten, maar medewerkers, leiding of anderen volgen die afspraken niet op.	Sturing, aanspreken verbeteren, afspraken verbeteren, bewaken (gedragsregels) sancties.
Werkorganisatie (onvoldoende procedures/ borging)	Er zijn geen afspraken over, er is niet georganiseerd dat het werk op de goede wijze gedaan kan worden of er wordt niet bewaakt dat het goed blijft gaan (borgen)	Afspraken maken (beleid), werkinstructies, protocollen en procedures maken, planmatige werken/borging/onderhoud organiseren (beleidscyclus).

7. Stel de RI&E en het Plan van Aanpak vast

Als er een ondernemingsraad is heeft deze instemmingsrecht op de rapportage. De inbreng van de OR kan leiden tot bijstelling van de rapportage.

8. Laat de RI&E toetsen

De toetsers stelt vast of de rapportage van de RI&E en het Plan van Aanpak aan de regels van de wet voldoet. Niet elke organisatie is verplicht om dit te laten doen. Lees de uitleg onder punt 2. Het kan zijn dat de toetsing leidt tot een bijstelling van je rapportage.

Wat kan een brancheorganisatie met een RI&E-instrument?

9. Aan de slag

En nu aan de slag met het Plan van Aanpak. Want de RI&E is geen doel. Het is het middel om het werk veilig en gezond te houden. Controleer elk jaar de status van het Plan van Aanpak. Vaker mag natuurlijk ook.

Moet je ook elk jaar de RI&E opstellen (de vragenlijst nalopen)? Nee, dat hoeft niet. Zo lang de beoordeling in de RI&E goed overeenkomt met de werksituatie hoeft dat niet.

Op het moment dat er wijzingen zijn (nieuwe werksoorten, nieuwe locaties,...) dan moet de RI&E opnieuw worden opgesteld.